

EUWALLACEA FORNICATUS SENSU LATO

SZKODNIKI ROŚLIN ZDREWNIAŁYCH ROZPRZESTRZENIAJĄCE SIĘ W EUROPIE

Objawy porażenia przez *Euwallacea fornicatus sensu lato* (chodniki wygrzyzione przez dorosłe chrząszcze w zdrewniałych częściach roślin oraz przebarwienia tkanek wokół nich) fot. dzięki uprzejmości Bas van de Meulengraaf NVA, Holandia, <https://gd.eppo.int/taxon/XYLBFO/photos>

Dorosłe chrząszcze *Euwallacea fornicatus sensu lato*: widok z boku (po lewej) i widok z góry (po prawej) fot. dzięki uprzejmości Bas van de Meulengraaf NVA, Holandia, <https://gd.eppo.int/taxon/XYLBFO/photos>

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Euwallacea fornicatus sensu lato jest gatunkiem zbiorowym obejmującym cztery bardzo zbliżone do siebie morfologicznie gatunki korników (Coleoptera: Curculionidae: Scolytinae): *E. fornicatus sensu stricto*, *E. fornicator*, *E. perbrevis* i *E. kuroshio*. Występowanie tego gatunku zbiorowego stwierdzono w strefie klimatu ciepłego w Azji, Afryce, Ameryce oraz Australii i na wyspach Oceanii. Pierwsze stwierdzenie szkodnika w Europie miało miejsce w 2017 r. w Polsce. Gatunek ten został stwierdzony na figowcu pagodowym (*Ficus religiosa*) w poznańskiej palmiarni. W 2020 r. szkodnik został stwierdzony na tropikalnych roślinach zdrewniałych uprawianych w ogrzewanej szklarni we Włoszech, natomiast w 2021 r. stwierdzono go w Niemczech na mango (*Mangifera indica*), a następnie na różnych roślinach tropikalnych, w Holandii na chlebowcu właściwym (*Artocarpus altilis*) i figowcu tępym (*Ficus microcarpa*), a w drugim stanowisku na figowcu dębolistnym (*Ficus lyrata*) oraz ponownie w Polsce (woj. śląskie) także na figowcu dębolistnym.

Larwy są białawe, z pomarańczową głową, beznogie z dobrze wykształconą głową, długości ok. 3 mm. Spotyka się je w chodnikach wygryzanych przez dorosłe chrząszcze w drewnie, gdzie żywią się grzybami, zwłaszcza z gatunków *Neocosmospora ambrosia* i *N. euwallaceae* zawlekanymi przez dorosłe chrząszcze i rozwijającymi się na ścianach chodników.

Samice mają długość 2,5-2,8 mm, a samce są mniejsze osiągając 1,5-1,67 mm. Osobniki dorosłe mają barwę ciemno brązową lub czarną. Ich pokrywy są walcowate, z wyraźnym ścięciem na końcu, natomiast czułki z wyraźną buławką. W celu poprawnej identyfikacji gatunku konieczne jest przeprowadzenie szczegółowej analizy cech morfologicznych samic oraz dokonanie szczegółowych pomiarów, zwłaszcza pokryw i przedtułowia.

Rośliny żywicielskie

Żywicielami są zdrewniałe rośliny zielne, pochodzące ze strefy klimatu ciepłego wliczając w to: klon Bürgera (*Acer buergerianum*), klon wielkolistny (*Acer macrophyllum*), klon jesionolistny (*Acer negundo*), klon palmowy (*Acer palmatum*), *Acer paxii*, albicja biało-różowa (*Albizia julibrissin*), titoki (*Alectryon excelsus*), bożodrzew gruczołowaty (*Ailanthus altissima*), olsza biała (*Alnus rhombifolia*), kasztanowiec australijski (*Castanospermum australe*), *Cercidium floridum*, koralodrzew (*Erythrina corallodendrum*), *Eucalyptus ficifolia*, figowce (*Ficus* spp.), ostrokrzew chiński (*Ilex cornuta*), ambrowiec balsamiczny (*Liquidambar styraciflua*), mango (*Mangifera indica*), *Parkinsonia aculeata*, awokado (*Persea americana*), platan kalifornijski (*Platanus racemosa*), platan klonolistny

(*Platanus x acerifolia*), topola włoska (*Populus fremontii*), topola kalifornijska (*Populus trichocarpa*), *Prosopis articulata*, dąb wiecznozielony (*Quercus agrifolia*), *Quercus engelmannii*, *Quercus lobata*, dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb korkowy (*Quercus suber*), rącznik pospolity (*Ricinus communis*), wierzba babilońska (*Salix babylonica*), *Salix goodingii*, *Salix laevigata* i glicynia japońska (*Wisteria floribunda*).

Objawy występowania i szkodliwość

Dorosłe chrząszcze drążą chodniki w drewnie, zarówno w pniach, jak i gałęziach. Chodniki te pokryte są przez tzw. grzyby ambrozyczne nadające im ciemne zabarwienie, a drewno i łyko w sąsiedztwie chodników może ulegać przebarwieniom. Na powierzchni roślin widoczne są otwory wyjściowe dorosłych chrząszczy okrągłe lub owalne w przekroju, o średnicy ok. 1 mm. Z chodników wysypują się odchody larw z trocinami, oraz może następować wyciek soku roślin i gumi. W konsekwencji dochodzi do żółknięcia i opadania liści, obumierania gałęzi, a z czasem do śmierci roślin.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Owady dorosłe mogą rozprzestrzeniać się w sposób naturalny wykonując przeloty na niewielką odległość. Na większy dystans szkodnik może być przenoszony głównie wraz z tropikalnymi roślinami zdrewniałymi z gatunków żywicielskich.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofaga, w szczególności na tropikalnych roślinach zdrewniałych, w ogrzewanych szklarniach, palmiarniach, należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce gatunek zbiorowy *Euwallacea fornicatus sensu lato* oraz związane z nim grzyby *Neocosmospora ambrosia* i *N. euwallaceae* podlegają obowiązkowi zwalczania (są to agrofagi kwarantannowe w Unii).